

TREBALL SOBRE L'ÚS DIDÀCTIC DE DOCUMENTS D'ARXIU:

Arxius i fonts primàries. Les Enramades de Sallent

Autores: Nora Esteva, Elsa González, Dharma Montes i Judit Trulls

Estudis: Doble Grau en Educació Infantil i Educació Primària (4t)

Mòdul: Ciències socials 2 (3101G0323)

Professora: Lada Servitja

Curs: 2024-2025

ÍNDEX

1. Introducció	4
1.1. Justificació de la tria del tema	4
1.2. Procedència de les fonts	6
2. Objectius didàctics de la proposta	11
2.1. Objectius conceptuals	11
2.2. Objectius procedimentals	11
2.3. Competències específiques	12
2.4. Competències clau	13
2.5. Competències transversals	13
2.6. Sabers	13
3. Activitats didàctiques	15
3.1 Context	15
3.2 Situació d'Aprenentatge	16
4. Avaluació	29
5. Conclusions	30
6. Bibliografia	33
6.1 Fonts teòriques	33
6.2 Fotografies	34
6.3 Programes	34
7. Annexos	35

1. Introducció

1.1. Justificació de la tria del tema

El tema que hem triat per a aquest projecte són les Enramades de Sallent, una tradició amb gran significat cultural i històric per aquest poble del Bages. Aquesta elecció es fonamenta en la relació directa que aquests alumnes poden establir entre els continguts que treballin i el seu entorn més proper, ja que l'escola on es desenvoluparà està situada al mateix municipi. Per tant, considerem essencial que els infants puguin crear vincles significatius amb tot allò que aprenen, connectant coneixements treballats dins l'aula amb experiències vivencials i significatives.

Les Enramades són una tradició emblemàtica que es remunta a l'Edat Mitjana. Aquest llarg recorregut fins a l'actualitat les ha fet evolucionar tot adaptant-se als canvis socials, polítics i econòmics que han afectat el municipi i a la societat de forma general. Aquest fet converteix aquesta festa en un punt de partida per treballar conceptes històrics, com ara la relació entre les tradicions populars i el context històric, la noció de canvi i continuïtat en les societats al llarg del temps i l'ús de fonts primàries i secundàries per investigar el passat, fomentant la reflexió crítica i l'anàlisi.

Un dels elements clau d'aquesta proposta és la contextualització local. El fet de treballar una tradició arrelada al poble genera un interès i una implicació emocional més forta en aquest alumnat, ja que les Enramades formen part de la seva identitat cultural. Cal destacar que, com diuen Santacana i Martínez (2013) "Es evidente que la identidad cultural suele ser mucho más profunda que la identidad política o nacional; la cultura, (...) es la base de todas las formas identitarias" (pàg. 50). Aquest projecte, doncs, els permet convertir-se en protagonistes dins la seva comunitat, reforçant el seu sentiment d'orgull i pertinença.

El projecte no es limitarà a l'estudi teòric de la història local, sinó que integrarà activitats pràctiques i participatives. Els infants tindran un paper actiu en la recerca històrica, la creació d'un programa sobre les Enramades i la preparació d'una exposició que connecti el passat amb el present. Aquestes activitats faran que l'aprenentatge sigui pràctic i significatiu, afavorint que els alumnes sentin la necessitat de compartir el seu treball i d'explicar-lo amb entusiasme. A més, aquest procés educatiu transcendirà les parets de l'escola i connectarà als infants amb diversos elements del municipi, la qual cosa contribuirà a crear una comunitat cohesionada.

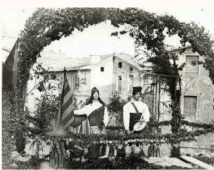

Durant el desenvolupament del projecte, es crearà un espai perquè els alumnes puguin compartir i transmetre el que han après a través de l'organització d'una exposició a una sala de Sallent. Realitzar aquesta tipologia de pràctiques educatives permet que els infants estiguin motivats per donar a conèixer a altres persones els valors i significats de les Enramades, fomentant així el desig de compartir el seu patrimoni cultural i implicar a altres persones dins aquesta festivitat. "El patrimoni, una part del passat que forma part del nostre present i al qual atorguem valor, esdevé un pont important per dialogar amb el temps pretèrit i la història" (Cardona i Hernández, 2015, pàg. 14).

En conclusió, les Enramades de Sallent és una tradició molt arrelada al poble, la qual ofereix una gran oportunitat per enllaçar el passat amb el present, fomentar el sentit de pertinença i orgull envers el poble i treballar continguts històrics des d'una perspectiva pràctica, visual i vivencial. Com a habitant d'aquest poble, fer un projecte d'aquestes dimensions permetrà valorar i voler preservar el patrimoni cultural, tot reforçant la identitat individual i col·lectiva, així com tractant les tradicions des d'un respecte i admiració per conèixer-les.

1.2. Procedència de les fonts

Al llarg d'aquest projecte s'utilitzen diverses fonts històriques primàries que ens han permès poder ampliar el ventall d'informació del tema principal tractat: les Enramades de Sallent. A més, també s'han utilitzat algunes fonts més actuals per poder treballar l'evolució completa de la festa popular.

Tipus de font i format	Descripció de la font	Procedència	Imatge
Fotografia en format digital	Balladetes a la plaça de la Verdura 1916.	Foto de l'Arxiu Trencadís. Fons locals digitalitzats. Xarxa de Biblioteques Municipals. Biblioteca dipositària: Biblioteca Sant Antoni Maria Claret (Sallent).	
Fotografia en format digital	Enramada Carrer de Sant Esteve a l'any 1926.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	
Fotografia en format digital	El carrer Nou enramat i amb la gent del veïnat ben assegurada, durant els anys 20.	Fotografia del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La història petita del nostre poble en imatges".	
Fotografia en format digital	Enramada Carrer Cós, 2on tram, anys 30.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	

Fotografia en format digital	Enramades Carrer de Sant Esteve, anys 30.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	
Fotografia en format digital	Els embotits, anys 30.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	
Fotografia en format digital	Els embotits, anys 30.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	
Fotografia en format digital	Una enramada poc usual: el carrer de l'Església engalanat per celebrar la canonització del Pare Claret durant els anys 50.	Fotografia del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La història petita del nostre poble en imatges".	
Fotografia en format digital	Les pubilles i les autoritats inaugurant els carrers enramats durant el 1971.	Fotografia de Joan Lladó. Extreta del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La història petita del nostre poble en imatges".	

Fotografia en format digital	El barri de l'Estació enramat, cosa que va passar poques vegades i l'ermita del castell sense restaurar durant el 1975.	Fotografia de Joan Lladó. Extreta del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La història petita del nostre poble en imatges".	
Fotografia en format digital	Els músics de Sallent i les autoritats del moment inaugurant les Enramades del 1987.	Extreta del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La foto de la setmana".	
Fotografia en format digital	Carrer guarnit, any 2003	Foto d'en Joan Coll de l'Arxiu fotogràfic Coll cedida pels Amics de les Enramades.	
Fotografia en format digital	Balladetes, any 2003.	Foto d'en Jordi Mores cedida pels Amics de les Enramades.	
Fotografia en format digital	Els embotits, any 2003.	Foto d'en Joan Coll de l'Arxiu fotogràfic Coll cedida pels Amics de les Enramades.	
Fotografia en format digital	Enramades del carrer Sant Esteve, any 2008.	Fotografia extreta de l'arxiu de l'Associació els Amics de les Enramades.	

Fotografia en format digital	Enramades del carrer Sant Esteve, any 2018.	Fotografia d'en Jaume Riu compartida via Instagram per @enramades_sallent.	
Fotografia en format digital	Enramades de la Plaça de Joan Vilaseca, any 2018.	Fotografia de la Laura Diaz compartida via Instagram per @enramades_sallent.	
Fotografia en format digital	Enramades del Portal de Sant Bernat, any 2018.	Fotografia de la Raquel Prat compartida via Instagram per @enramades_sallent.	
Fotografia en format digital	Enramades del carrer Sant Esteve, any 2019.	Fotografia d'en José Cruz compartida via Instagram per @enramades_sallent.	
Fotografia en format digital	Enramades del carrer Àngel Guimerà, any 2019.	Fotografia d'en Ferran Faja compartida via Instagram per @enramades_sallent.	
Fotografia en format digital	Enramades de la Plaça de la Pau, any 2023.	Font pròpia.	
Fotografia en format digital	Enramades del carrer Sant Bernat, any 2023.	Font pròpia.	
Fotografia en format digital	Enramades del carrer Clòs, any 2024.	Font pròpia.	

Fotografia en format digital	Enramades del Plaça de Sant Bernat, any 2024.	Font pròpia.	
Fotografies en format digital	Galeria d'imatges de la Festa de les Enramades de Sallent durant el pas dels anys.	Foto de l'Arxiu Joan Amades cedida pel Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana.	
Fotografies en format digital	Fotografies del poble de Sallent.	Extreta del fons fotogràfic de la Biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent. Compartida via Facebook "La història petita del nostre poble en imatges".	
Fotografies en format digital	Fotografies de les Enramades de Sallent durant aquest 2024.	Extreta del Instagram oficial de les Enramades de Sallent (@enramades_sallent).	
Programes en format digital	La festa de l'Enramada és la més representativa del patrimoni cultural de Sallent. És una festa que es remunta al segle XIII. Els programes estan datats d'entre el 1903 i el 2019.	Programes de l'Arxiu Trencadís. Fonts locals digitalitzats. Xarxa de Biblioteques Municipals. Biblioteca dipositària: Biblioteca Sant Antoni Maria Claret (Sallent).	

2. Objectius didàctics de la proposta

2.1. Objectius conceptuals

- Ampliar els coneixements sobre la festa de les Enramades per tal d'aprofundir en els seus orígens i examinant la seva evolució històrica i cultural.
- Estudiar l'evolució estètica de la festa al llarg del temps per tal d'analitzar les adaptacions vinculades als canvis socials i culturals de la població.
- Conèixer les finalitats d'una programació cultural per tal de valorar criteris organitzatius.
- Establir connexions temporals entre passat, present i futur per tal d'analitzar l'evolució de les Enramades i de la societat.
- Analitzar els elements de continuïtat i canvi de la festa per tal de determinar els factors que han garantit el seu manteniment i la seva evolució.

2.2. Objectius procedimentals

- Dissenyar i muntar una exposició sobre les Enramades de Sallent per tal d'explicar l'evolució d'aquesta tradició als seus visitants.
- Utilitzar formats accessibles i atractius pels visitants de l'exposició per tal d'explicar la història a través d'elements visuals, escrits i orals.
- Analitzar fonts històriques primàries com ara fotografies i programes per tal de recollir informació sobre les Enramades i conèixer la seva evolució.
- Treballar en equips cooperatius per tal d'aconseguir un objectiu comú a través de la participació activa i la col·laboració de tots els membres del grup.
- Comparar fonts històriques i actuals per tal d'identificar canvis i evolucions en les Enramades, tot reconeixent elements que es mantenen i elements que han desaparegut.
- Crear línies del temps visuals que reflecteixin l'evolució històrica de les Enramades per tal de destacar moments claus i transformacions viscudes.
- Emprar eines digitals i tecnològiques com el Canva per tal de millorar la presentació i la difusió de la informació, fent així l'aprenentatge més dinàmic i motivador.
- Relacionar materials amb esdeveniments i tradicions de les Enramades per tal de destacar el seu significat cultural, històric i social.

2.3. Competències específiques

Coneixement del Medi

- Competència específica 1: Seleccionar i utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient per tal de buscar informació, comunicar-se i treballar col·laborativament i en xarxa i per crear continguts segons les necessitats digitals del context.
- Competència específica 3: Resoldre problemes i reptes generant cooperativament un producte creatiu i innovador a partir de projectes interdisciplinaris, utilitzant diferents formes de raonament, com el pensament de disseny i el pensament computacional, per respondre a necessitats concretes.
- Competència específica 5: Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i la millora.
- Competència específica 7: Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.
- Competència específica 9: Participar en la vida social de manera eficaç i constructiva respectant i aprofundint en el desenvolupament dels drets humans i dels infants i de les minories, per tal d'aconseguir una ciutadania activa, responsable i implicada.

Llengua Catalana i Literatura

- Competència específica 3: Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments, emocions i conceptes, construir coneixement i establir vincles personals.

Educació Artística

- Competència específica 3: Experimentar i crear amb les possibilitats del so, la imatge, el cos i els mitjans digitals i multimodals, mitjançant activitats i experiències que incorporin l'aprenentatge autoregulat per expressar i comunicar coneixements, idees, sentiments i emocions.

- Competència específica 4: Dissenyar, elaborar i difondre creacions culturals i artístiques col·laboratives, assumint diferents rols, posant en valor el procés, per desenvolupar la creativitat, el sentit de pertinença i arribar a un resultat final.

2.4. Competències clau

- Competència en comunicació lingüística (CCL): Implica interactuar oralment, per escrit o amb qualsevol altre llenguatge de manera coherent i adequada al context comunicatiu de manera respectuosa. També, implica comprendre i interpretar missatges de manera crítica fugint de la manipulació i la desinformació.
- Competència en consciència i expressió culturals (CCEC): Consisteix a comprendre i respectar les idees i les formes d'expressió d'altres cultures. De la mateixa manera que implica desenvolupar idees pròpies per fomentar un sentiment de pertinença a la societat que permeti tenir un paper actiu per enriquir la identitat cultural.

2.5. Competències transversals

- Competència ciutadana (CC): Implica actuar com a ciutadans responsables i participar activament en la vida social i cívica.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA): Implica autoconeixement, creixement personal, gestió del temps i la informació, col·laboració constructiva, resiliència i aprenentatge contínu.
- Competència digital (CD): Implica un ús segur, saludable i responsable de les tecnologies digitals per al desenvolupament personal, educatiu i laboral, així com per a l'oci i la participació social.

2.6. Sabers

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Societats i territoris

- Lliçons del passat
  - Ubicació i relació de fets i esdeveniments de les grans etapes històriques en eixos cronològics, digitals i analògics, per entendre el temps històric.
  - Anàlisi de diferents fonts històriques: orals, escrites i patrimonials per interpretar les accions individuals i col·lectives, de fets i esdeveniments rellevants de la història.

- Ús de la investigació per a la realització de projectes que analitzin fets, esdeveniments i temes de rellevància actual amb perspectiva històrica, contextualitzant-los a l'època medieval, moderna i contemporània.
- Interpretació i anàlisi de les expressions artístiques i culturals contemporànies i de la seva evolució per valorar la funció de l'art i la cultura al món actual

LLENGUA CATALANA

Comunicació oral

- Interès per expressar-se oralment amb pronunciació i entonació adequades en totes les situacions.

Expressió escrita

- Producció de textos de tipologia diversa, dirigits a diferents destinataris, de forma autònoma i amb una intenció concreta.
- Aplicació d'estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, redacció, revisió i edició de textos escrits i multimodals de tipus divers, amb diferents propòsits comunicatius de forma autònoma.

EDUCACIÓ ARTÍSTICA

Educació plàstica i visual

- Percepció i anàlisi
  - Identificació i cerca, a través de diferents canals, d'imatges de diferents entorns associant-les al valor comunicatiu compartint lectures i interpretacions amb visió crítica en les pràctiques observacionals
  - Identificació i gaudi d'espais culturals i artístics participant amb respecte i valorant-los en activitats i visites culturals.
- Creació i interpretació
  - Planificació, experimentació i documentació de processos creatius, personals o col·laboratius, en les produccions artístiques treballades a l'aula, assumint diferents rols per expressar idees, sentiments o emocions identificant i valorant-ne les fases i els resultats finals.
  - Utilització de tècniques, materials i recursos informàtics i tecnològics per a la captura, creació, edició, documentació i difusió de produccions plàstiques i visuals personals o de grup per expressar idees o emocions.

3. Activitats didàctiques

3.1 Context

La present Situació d'Aprenentatge està dissenyada per alumnes de 6è de primària (Cicle Superior) de l'escola Torres Amat de Sallent. Aquesta escola està situada a Sallent, un poble d'uns 6.000 habitants de la comarca del Bages.

L'escola Torres Amat és una escola pública d'Educació Infantil i Primària. Està ubicada al Passeig de la Biblioteca, número 3. El nivell socioeconòmic de les famílies és mitjà, sent una escola que cada vegada compta amb més alumnes nous de diverses procedències. Tot i això, en aquest moment, la gran majoria de l'alumnat és autòcton.

El centre té una llarga tradició pel que fa a la participació d'actes festius i populars locals com són la Festa Major, el Carnaval, entre d'altres. Això és així, pel fet que es considera necessari que els infants s'impliquin en la preservació del patrimoni cultural de la vila. És per aquest motiu, que es proposa a l'alumnat de sisè de l'escola que aquest any col·laborin en la preparació de la festa de les Enramades que se celebrarà entre els dies 19 i 23 de juny. Concretament, se'ls encomana la realització d'una exposició sobre l'evolució que han tingut les Enramades al llarg dels anys. Aquesta s'exposarà a la sala Vilà i Valentí durant les Enramades i els propis infants seran també els encarregats de guiar als visitants per l'exposició explicant-los tot allò que han après.

D'aquesta manera, s'ha dissenyat una Situació d'Aprenentatge que consisteix en quatre activitats repartides en nou sessions. Es preveu que aquest projecte es realitzi durant el mes de juny; concretament, en les hores de Coneixement del Medi (3 hores per setmana). A l'[Annex 1](#) podeu observar un calendari on s'explicita la programació temporal concreta del projecte.

Així doncs, el projecte "Investiguem l'evolució de les Enramades de Sallent" permetrà als infants adquirir coneixements diversos corresponents a les ciències socials; a partir d'una proposta relacionada amb el patrimoni cultural del seu entorn més proper. A més, l'eix vertebrador d'aquest projecte són els arxius i les fonts primàries que permetran als infants investigar de primera mà com ha evolucionat la festa popular del seu poble: les Enramades (Patrimoni Festiu de Catalunya).

3.2 Situació d'Aprenentatge

ACTIVITAT 1 - COMENÇEM LA INVESTIGACIÓ!	
TEMPORITZACIÓ Aquesta activitat tindrà una durada de dues sessions d'una hora cadascuna.	MATERIAL Per tal de fer aquesta activitat, serà necessari: <ul style="list-style-type: none"> ● Llegenda dels embotits (Vegeu a l'Annex 2) ● Infografia Corpus Christi (Vegeu a l'Annex 3) ● Fotografies d'arxiu (Vegeu a l'Annex 4) ● Fitxa de les diferències (Vegeu a l'Annex 6) ● Material d'escriptura
FONT Les fonts primàries que s'utilitzen són les fotografies que es troben recollides a l' Annex 4 .	
ESPAI L'espai en el qual es realitzaran les dues sessions corresponents a l'activitat serà l'aula ordinària. En la primera sessió, es respectarà la disposició original de les taules. Però, pel que fa a la segona sessió, els infants hauran de treballar en gran grup, per tant, es proposarà que s'asseguin a terra per facilitar la manipulació del material i la comunicació entre ells.	
DESCRIPCIÓ Aquesta activitat té dues finalitats principals. Per una banda, presentar el projecte als infants d'una manera motivadora i original. Per l'altra, iniciar la investigació referent a quina ha estat l'evolució de les Enramades al llarg dels anys mitjançant l'anàlisi de fotografies (fonts primàries) dels actes i els carrers enramats del 1900 a l'actualitat.	
SESSIÓ 1 La mestra arribarà a l'aula i explicarà als infants una llegenda breu del poble. Aquesta explica d'on prové la tradició d'enramar el Portal de Sant Bernat cada any per les Enramades amb els 'Embotits', uns ninots fets amb sacs de palla (la podreu trobar a l' Annex 2). Tot i això, el docent no dirà als infants res sobre els embotits; sinó que un cop hagi llegit la llegenda els demanarà que dibuixin com s'imaginen aquests ninots de palla. Un cop tots els infants hagin acabat el dibuix, els posaran en comú i la intenció és que els relacionin amb els embotits de les Enramades, ja que els nens de sisè segur que ja els han visitat nombroses vegades en les dates assenyalades. Si és necessari, se'n podrà mostrar una fotografia per si algun infant no els identifica.	

Ja introduït el tema de les Enramades, es demanarà als infants que esmentin diversos elements que ells relacionin amb aquesta festa. Així, s'espera que en parlin de tres principals: els carrers enramats, els embotits i les balladetes (uns balls tradicionals en què cada any participen tots els alumnes de primària de les dues escoles del poble). Aquestes tres categories són clau per la proposta que es durà a terme durant la següent sessió.

A continuació, la mestra explicarà el projecte, al·legant que l'alcalde els ha demanat que col·laborin en l'organització de les Enramades d'aquest any. Per una banda, hauran de fer el programa d'actes i; per l'altra, hauran de muntar una exposició a la Sala Vilà i Valentí sobre l'evolució de les Enramades al llarg dels anys. Per això, durant aquest mes, en les classes de Coneixement del Medi, hauran d'investigar com han canviat les Enramades al llarg del temps tot analitzant les fotografies i els programes de l'època. Així doncs, crearan una línia del temps, la qual exposaran a la sala mentre ells fan una visita guiada als visitants de l'exposició.

Per acabar, es preguntarà als infants si saben allà on comença tot; és a dir, quin és l'origen de les Enramades i perquè se celebren cap a finals de maig o principis de juny. Amb aquesta pregunta, s'introduirà la festa del Corpus Christi de la qual probablement no n'han sentit a parlar. La mestra doncs, mitjançant el diàleg amb els alumnes i la formulació de preguntes, anirà construint coneixement compartit. Per exemple, es pot parlar de què creuen que volen dir les paraules 'corpus' i 'christi' i anar estirant el fil. Com a suport visual, s'ha creat una infografia (vegeu a l'[Annex 3](#)) a partir de les sis preguntes principals que s'han de contestar quan tractem un tema a l'aula: *Què?, Qui?, Quan?, Com?, On?* i *Per què?*.

SESSIÓ 2

Quan els infants entrin a l'aula, trobaran les taules enretirades, una capsa oberta a terra on hi haurà vint-i-quatre fotografies (vegeu a l'[Annex 4](#)) i tres capsos més petites buides. Es demanarà als infants que s'asseguin en rotllana al voltant de la capsa sense tocar-la i la mestra recopilarà breument allò que van fer a la sessió anterior. Després, els explicarà que a l'interior de la capsa hi ha diverses còpies de fotografies que s'han fet de les Enramades al llarg dels anys.

La primera missió és que conjuntament classifiquin les fotografies a les tres capsos buides, segons el seu contingut i tenint en compte les tres categories que es van acordar en la sessió anterior: carrers enramats, embotits i balladetes (vegeu els resultats a l'[Annex 5](#)).

Un cop fet això, es repartirà als infants, en parelles, una fitxa inspirada en el clàssic joc de trobar les diferències entre imatges (la podeu trobar a l'[Annex 6](#)). Hauran de respondre les preguntes que hi ha escrites en parelles i observant les fotografies. Així, s'escollirà una capsa per començar.

Fotografies dels embotits

Pregunta: Escriu dues diferències i una semblança que observis en el contingut de les dues fotografies en blanc i negre i les dues fotografies a color.

Possibles respostes:

Semblances

- *Tots els embotits es troben alçats en tarimes.*
- *Els embotits de totes les fotografies es troben al portal de Sant Bernat.*

Diferències

- *Els embotits de les fotografies més antigues són sempre una dona i un home, però en les noves no sempre.*
- *Els embotits de les fotografies més antigues sempre estan drets col·locats un al costat de l'altre, però en les noves surten fent accions vàries.*
- *Els embotits de les fotografies més antigues tenen les tarimes decorades amb elements naturals, però en les noves, les tarimes tenen decoracions fetes de cartó, plàstic...*

Fotografies de les balladetes

Pregunta: Observant les imatges, digues qui creus que participava com a dansaires i com a públic abans i ara en les balladetes.

Possibles respostes:

- *A la fotografia en blanc i negre s'observen sobretot adults, tot i que es veu algun nen. Aquest fet que pot voler dir que ells són el públic i els dansaires de les balladetes.*
- *A les fotografies a color, es veuen els infants dansant en tots dos casos. A més, a una imatge es veu que el públic són adults. Podrien ser famílies que venen a veure com els seus infants ballen.*

Fotografies dels carrers enramats

Pregunta: Escriu dues diferències i una semblança que observis en el contingut de les fotografies en blanc i negre i les fotografies a color.

Possibles respostes:

Semblances

- *En totes les fotografies hi ha visitants.*
- *L'enramada de totes les fotografies ocupa els mateixos espais del carrer: la part superior, el terra i els laterals.*

Diferències

- *Els materials que s'utilitzen en les fotografies antigues és natural, però en les noves s'usa sobretot plàstic i paper.*
- *En les fotografies antigues es veuen principalment catifes, però en les noves veiem que cada carrer té una temàtica diferent i, per tant, cada enramada té uns elements molt diferents de l'anterior.*

Un cop tothom hagi completat la fitxa es compartiran les respostes en gran grup. L'objectiu no és que tothom tingui les mateixes sinó que es creï un debat ric que permeti als infants anar identificant els canvis o no que ha sofert la festa de les Enramades al llarg dels anys. En aquest punt, es fan comparacions a gran escala partint del format de la fotografia (les que estan en blanc i negre són més antigues i les que són a color, més noves). Aquesta diferenciació és òptima per començar l'anàlisi i permetrà que en l'última sessió els infants puguin fer la línia del temps concretant molt més l'ordre cronològic.

Un dels aspectes en els quals ens volem centrar durant aquesta sessió és en l'evolució del format i els materials utilitzats en les Enramades. Així doncs, l'última part de la sessió consistirà en la creació d'una infografia mida A3 sobre els canvis de materials que s'ha produït. Per això, es parlarà sobre el passat, el present i el futur.

Pel que fa al passat, la mestra preguntarà als infants si saben quin és l'arbust que apareix a les fotografies més antigues. Com que possiblement els infants no ho saben, la mestra els posarà un àudio d'una àvia on explica el següent: *"Abans, per les Enramades fèiem unes catifes llarguíssimes pels carrers i les decoràvem amb flors i fulles per a la processó. El material que més utilitzàvem per enramar era el boix grèvol, un arbust que creix als boscos frondosos. Però ara està prohibit collir-lo, perquè van veure que aquesta planta era molt important per la natura perquè donava refugi a molts animals del bosc."*

Pel que fa al present, la mestra preguntarà als infants si saben quins són els materials més utilitzats actualment per enramar els carrers. Possiblement, els infants contestaran materials com: el paper, el cartó, el plàstic, les teles...

Pel que fa al futur, es pretén que es plantegin si els materials que s'utilitzen avui dia són òptims pel que fa a la cura del medi ambient. Es podria parlar sobre com és d'important fer servir materials reciclats i sostenibles per no crear grans residus i ser capaços de donar una segona vida a allò que ja tenim. A partir de totes aquestes reflexions, doncs es deixarà temps als alumnes per crear la infografia.

ACTIVITAT 2 - POSEM LA LUPA A LES ENRAMADES

TEMPORITZACIÓ

Aquesta activitat està pensada perquè es dugui a terme en dues sessions d'una hora cadascuna.

MATERIAL

Per dur a terme aquesta activitat serà necessari:

- Programes d'arxiu de les Enramades (Vegeu a l'[Annex 7](#))
- Dossier d'anàlisi de l'estètica (Vegeu a l'[Annex 8](#))
- Retalls d'actes dels programes de les Enramades (Vegeu a l'[Annex 9](#))
- Ordinadors (Canva)

FONT

Les fonts primàries que s'utilitzen són els [programes de les Enramades](#) dels anys seleccionats per la docent; que en aquest cas són: 1903, 1925 (14 de juny), 1933 (17 de juny), 1943 (24 de juny), 1953 (7 de juny), 1967 (24 de maig), 1976 (17 de juny), 1987 (18 de juny), 1996 (6 de juny), 2008 (22 de maig), 2015 (4 de juny) i [2024 \(30 de maig\)](#).

ESPAI

L'espai en el qual es durà a terme l'activitat és l'aula ordinària, encara que aquesta estarà dividida en dos espais ben diferenciats gràcies a l'organització de les taules. D'aquesta manera, aconseguirem fer dues dinàmiques diferents de manera simultània.

DESCRIPCIÓ

En aquesta activitat es pretén poder analitzar de forma detallada i profunda la història dels programes de les enramades, però des de dues perspectives diferents. Per una banda, l'estètica, en la qual els alumnes se centraran en aspectes com l'evolució dels tipus de lletra, de la disposició en l'espai del contingut, de les imatges, de l'idioma... és a dir, tots aquells elements que formen part del disseny visual dels programes de les Enramades. Per altra banda, s'analitzarà el contingut de diferents programes de les Enramades, tot centrant-se en l'evolució dels actes que es duen a

terme, quins han perdurat en el temps, quins s'han deixat de fer, i quins s'han afegit amb els anys.

SESSIÓ 1

En la primera sessió d'aquesta activitat, la mestra rebrà als infants amb còpies de programacions d'anys anteriors de les Enramades, les quals seran les que s'analitzaran posteriorment, i s'explicarà als infants quin és l'objectiu principal de la dinàmica: analitzar l'estètica i el contingut d'aquests programes. Seguidament, es formaran els grups de treball que es mantindran per les pròximes sessions; i tenint en compte que som en una aula amb un total de 24 alumnes, aquests s'agruparan en 6 grups de 4 membres cadascun. Posteriorment, es dividirà el total d'alumnes en dos, tot respectant els grups de treball, de manera que 3 grups se situaran en un dels espais de l'aula, i els altres 3 a l'espai restant.

Centrant-nos en l'espai d'estètica, s'introduirà l'activitat als infants explicant-los que entre les programacions que tenen escampades per les taules, hi ha un misteri que han de resoldre amb els grups de treball. Per fer-ho, disposen d'unes fitxes on han d'omplir unes graelles (vegeu a l'[Annex 8](#)), les quals els ajudaran a analitzar estèticament les diferents programacions tot centrant-se en diversos criteris: color, lletra, distribució, imatges, titulars, idiomes i publicitat. Les programacions que han d'analitzar estan escollides per dècades, per tant, comptaran amb un total de 12 fonts a examinar.

Un cop la graella estigui omplerta, podran respondre la pregunta final: *Al llarg d'aquests anys en els quals es van celebrar les Enramades, hi va haver una sèrie de canvis polítics que van afectar a la població de Sallent i a la seva festa representativa. Observant tot això que has analitzat, i tenint en compte que l'any 1936 va començar la Guerra Civil, quines conseqüències va tenir aquesta guerra en els diversos programes que has analitzat?. L'objectiu és que siguin capaços d'establir una connexió entre una etapa de la història del nostre país (que per ells pot ser llunyà) amb un element que forma part de la seva vida quotidiana.*

Pel que fa a l'espai de contingut, s'introduirà l'activitat als infants tot repartint retalls dels actes que la mestra haurà seleccionat per les taules (actes de les programacions anys: 1925, 1947, 1967, 1987, 2008 i 2024; vegeu a l'[Annex 9](#)) i explicant-los que a la festa de les Enramades no sempre s'han dut a terme els mateixos actes, de manera que el seu objectiu és analitzar l'evolució d'aquests i recollir-ho en un mapa mental o infografia (feta amb el Canva).

Han de recollir la informació pensant en: quins actes es feien en el passat, quins actes han perdurat fins al dia d'avui i quins actes s'han deixat de fer. Dit d'altra manera, establir una comparativa que permeti entendre la progressió de la festa juntament amb l'evolució de la societat. Per fer-ho, la mestra els proporcionarà diversos recursos perquè els alumnes puguin dur a terme la seva recerca, com per exemple un llistat on hi ha actes en els quals es poden fixar. En aquesta tasca també hi ha involucrada una petita part de reflexió i de posada en comú amb els grups de treball per interpretar aquesta evolució dels diferents actes.

SESSIÓ 2

En aquesta segona sessió, els grups s'intercanviaran els rols, és a dir, aquells que van analitzar l'estètica en la sessió anterior, en aquesta analitzaran el contingut i viceversa.

ACTIVITAT 3 - CREEM LA PROGRAMACIÓ DE L'ANY 2025

TEMPORITZACIÓ

Aquesta activitat tindrà una durada de dues sessions d'una hora cadascuna.

MATERIAL

Per tal de fer aquesta activitat, seran necessàries:

- Tres còpies de la programació del 2024
- Tres còpies de la programació del 2023
- Ordinadors
- Documents de guió amb la informació desglossada.

FONT

Les fonts emprades per realitzar aquesta activitat són la [programació de les Enramades del 2023](#) i la [programació de les Enramades del 2024](#).

ESPAI

L'espai en el qual es realitzarà totes dues sessions d'activitat serà en l'aula ordinària. En la primera sessió, es respectaran la disposició de les taules tal com estan actualment. Però, pel que fa a la segona sessió (sessió de treball), les taules hauran d'estar disposades en els 6 grups de 4 infants cadascun per tal que sigui més còmode treballar-hi i que la mestra disposi d'espai per tal d'anar observant la progressió.

DESCRIPCIÓ

Aquesta activitat consisteix a fer que els alumnes creïn la programació de les Enramades de Sallent de l'any 2025 mitjançant una dinàmica de treball en grup. A partir d'analitzar l'estructura i realitzar un diàleg sobre les programacions dels dos anys anteriors, es dividiran en grups i elaboraran les

diferents parts del programa d'enguany. Es fomentarà la creativitat, el treball en equip i les competències digitals, amb el suport de la tutora i l'especialista TIC.

SESSIÓ 1

Per tal de començar la sessió 1 d'aquesta activitat, la mestra arribarà a l'aula i tenint en compte la disposició dels alumnes a l'aula, repartirà una programació per cada 4 infants. En total, portarà impreses 3 programacions del darrer any (2024) i 3 programacions del 2023; a més, cal destacar el fet que no hi ha cap motiu específic per, en aquesta part de l'activitat, treballar amb una o altra. Cada grup d'alumnes disposarà d'uns minuts per tal que fullegin la programació i observin les diverses parts, com està dividida, l'estètica...

Posteriorment, la mestra farà diverses preguntes sobre allò que els alumnes han estat observant de forma general seguint l'ordre de la programació per tal que els grups que tenen programes diferents puguin observar les semblances entre aquests:

- Què és el primer que heu trobat en obrir les programacions? *La portada*
- Que trobem a la portada? *El nom del poble, el titular de les Enramades, l'any, les dates en les quals es celebra, el logotip de les Enramades Sallent, l'escut del poble amb el nom de l'ajuntament i una fotografia.*
- Entre unes respostes i les altres, hi trobeu alguns elements que alguns grups sí que tenen i els altres no? *El logotip de les Enramades Sallent, el nom de l'Ajuntament de Sallent Cabrianes i Cornet.*
- I què trobem després? *Dos escrits semblants a cartes.*
- I qui creieu que han escrit aquestes cartes? *L'alcalde i els Amics de les Enramades de Sallent.*
- I qui són els Amics de les Enramades de Sallent? *És l'entitat que organitza la festa de les Enramades de Sallent.*
- Posteriorment, què hi trobeu? *Les activitats dividides per dies i per hores.*
- (...)

En finalitzar una primera part de descobriment de les programacions, la mestra els passarà l'encàrrec que li ha fet arribar l'alcalde de Sallent. Aquest ha decidit que aquest any, aprofitant que els alumnes de 6è estan fent un projecte sobre les Enramades, els ha deixat la tasca que siguin ells mateixos qui creïn la programació d'aquest any. La informació amb la qual aquest programa haurà de ser creat la té la mestra, ja que l'alcalde haurà compartit amb ella de forma inèdita.

Així doncs, els grups emprats en l'activitat anterior seran barrejats i es tornaran a crear 6 grups diferents tenint en compte les 6 tasques o divisions del programa que seran presentades (repartides per la mestra de forma aleatòria). Cal destacar que els grups hauran estat creats seguint un criteri funcional, tot tenint en compte les debilitats i fortaleces dels alumnes i fent que aquests siguin equilibrats. L'única consigna que tindran marcada és la mida de la lletra i la tipologia d'aquesta, així com el contingut en si.

Així doncs, la feina que han de fer per cada apartat que els hi hagi tocat és la següent. Allò que han de fer cada grup serà explicar en un full que reparteixi la mestra amb el text sol i la consigna referent a què han de fer.

1. Realització de la portada: L'alcalde ha demanat que, en comptes de posar una fotografia en el fons de la portada, siguin els alumnes d'un grup els que facin un dibuix representatiu de les Enramades. A més, hauran de tenir en compte tots els elements d'aquesta i la seva disposició (títol, període de l'any, escut del poble...).
2. Carta feta pels alumnes de 6è de l'escola Torres Amat: A més a més de la carta de l'alcalde i la carta feta pels Amics de les Enramades de Sallent, aquest any els alumnes tindran l'oportunitat d'afegir una tercera carta en representació de tota la classe i aprofitant el projecte que estan fent sobre les Enramades. A més de redactar aquesta carta, hauran de preparar l'estètica de les altres dues i d'aquesta nova, tenint en compte la tipologia de lletra i la seva mida.
3. Esdeveniments dia per dia (2 grups): La tasca de preparar la programació dia per dia serà dividida entre dos grups. Els alumnes únicament disposaran de les diferents activitats dia per dia, les hores, els llocs en els quals es realitzen i una breu explicació. Així doncs, seran els encarregats de desenvolupar aquesta breu explicació en un text engrescador i interessant pels lectors. Cal destacar que també poden afegir elements visuals en aquesta programació dia per dia, així com destacar el fet que les hores han d'estar en format escrit.
4. Apartat "A més a més" i col·laboradors: En primer lloc, els alumnes hauran de fer una breu explicació sobre els diferents esdeveniments destacats durant les Enramades, com exposicions, concursos... En aquest cas, els infants també podran anunciar la seva exposició i mencionar el contingut d'aquesta. En segon lloc, en l'apartat de col·laboradors, els alumnes hauran de buscar els diferents logotips de cada col·laborador, dels quals només tindran el nom i els hauran de col·locar per ordre alfabètic.
5. Mapa dels carrers decorats: En aquest cas, els alumnes hauran de crear un mapa dels diferents carrers de Sallent, marcant amb diferents colors els carrers decorats i la temàtica

d'aquests elements (llegenda en la part inferior). A continuació, podeu trobar un exemple de [mapa dels carrers](#).

En cas que sobri temps en aquesta sessió, els alumnes podran dividir-se ja en grups i podran començar a fer la tasca proposada.

SESSIÓ 2

En aquesta sessió, els alumnes hauran de continuar fent la tasca o en tot cas, iniciar-la. Així doncs, cada grup disposarà d'un ordinador per a cada infant per tal que, a través de l'eina digital del Canva, puguin treballar. En cas de dubte, la mestra els haurà d'ajudar, però cal destacar que aquests infants tenen un alt nivell de les TIC.

Durant el transcurs d'aquesta sessió, la tutora de l'aula comptarà amb el suport de l'especialista de les TIC per tal d'ajudar als alumnes en cas de dubte o dificultats. En tenir totes les parts de la programació, cada grup haurà d'enviar-li a la tutora. Doncs, el seu paper serà clau per tal de crear aquest producte final, ja que haurà d'ajuntar i ordenar les diverses parts que hagin fet els infants, així com revisar que no s'hagin deixat res i verificar que se segueix l'estètica que l'alcalde va sol·licitar inicialment.

ACTIVITAT 4 - CONSTRUÏM LA LÍNIA DEL TEMPS

TEMPORITZACIÓ

Aquesta activitat tindrà una durada de tres sessions, amb una durada d'una hora cadascuna.

MATERIAL

Per tal de fer aquesta activitat, seran necessàries:

- Còpies dels programes de les Enramades, d'uns anys en concret.
- Còpies de les fotografies del poble de Sallent durant les diverses èpoques.

FONT

Les fonts primàries que s'utilitzen són les fotografies que es troben recollides a l'[Annex 4](#). Juntament amb els [programes de les Enramades](#) dels anys seleccionats per la docent; que en aquest cas són: 1903, 1925 (14 de juny), 1933 (17 de juny), 1943 (24 de juny), 1953 (7 de juny), 1967 (24 de maig), 1976 (17 de juny), 1987 (18 de juny), 1996 (6 de juny), 2008 (22 de maig), 2015 (4 de juny) i [2024 \(30 de maig\)](#).

ESPAI

Les tres sessions tenen dos espais diferents; en el cas de les dues primeres sessions es duran a terme en l'aula ordinària. Però la distribució de les taules serà variat, en la primera sessió es col·locaran totes les taules formant dues files enganxades entre elles; mentre que en la segona sessió caldrà que els alumnes es distribueixin en els grups de treball. I pel que fa a la tercera i última sessió, aquesta tindrà lloc a la sala Vilà i Valentí.

DESCRIPCIÓ

Aquesta activitat té dos objectius per assolir, el primer és crear dues línies temporals a partir de les programacions de les Enramades i de les seves fotografies durant els anys seleccionats, que posteriorment, seran combinades en una. Els alumnes, que ja hauran treballat les característiques de cada arxiu, hauran de col·locar la seva evolució. El segon objectiu serà preparar un guió expositiu per presentar a les seves famílies i habitants del poble, ja que la línia del temps i les infografies seran exposades a la sala Vilà i Valentí i per torns hauran de fer la seva visita guiada.

SESSIÓ 1

Abans de començar la primera sessió caldrà canviar la distribució de l'aula i per això es col·locaran les taules formant dues files enganxades i situant als alumnes al voltant d'aquesta, en un inici hauran d'estar asseguts, però després podran aixecar-se i moure's lliurement. Per presentar l'activitat la mestra haurà fet còpies dels programes (a escala A6) dels següents anys: 1903, 1925, 1933, 1943, 1953, 1967, 1976, 1987, 1996, 2008, 2015 i 2024. A més, també portarà un ventall de fotografies de múltiples anys durant el període d'Enramades, les quals es poden trobar a [l'Annex 4](#).

Primer només es presentaran els programes. L'objectiu dels alumnes serà ordenar els documents de més antic a més nou; fent servir els coneixements que han adquirit durant les activitats anteriors. Serà una tasca grupal, en la qual podran dialogar i manifestar per quin o quins motius és més modern o antic el programa. Per poder fer aquesta ordenació, els infants podran guiar-se segons uns criteris que la docent pot brindar-los; com: programes amb color o sense, en quins programes hi ha un canvi d'idioma... Podrien fer servir els materials (infografia i dossiers) de l'activitat 2 per tal de tenir un suport per ordenar la seqüència. La docent anirà fent intervencions per ajudar als alumnes, i en acabar, entre el grup d'alumnes explicaran els motius d'aquell ordre; mentre que la docent podrà fer un *feedback* sobre la seva solució, comentant si l'ordre és correcte. Cal destacar que els infants no tindran les dates exactes dels programes, sinó que tindran les dècades.

Un cop feta aquesta primera línia, es passarà a les fotografies. Igual que amb els programes, hauran d'ordenar les imatges de més antigues a més modernes. Podran fer servir els mateixos criteris dels programes per ordenar les fotografies. I també podran discutir i modificar la seqüència per arribar a la seva solució. En acabar la docent també escoltarà la seva resposta per després comentar quin seria l'ordre correcta.

Un cop tinguin les dues línies temporals fetes, la docent donarà unes targetes en els quals posarà: anys 30, 40, 50... D'aquesta manera els infants treballaran una programació específica de cada dècada, juntament amb les seves imatges corresponents des de la dècada del 1900 fins a la dècada del 2020. Per tal que la tasca sigui més senzilla, els infants podran combinar les dues línies temporals, fent una seqüència on a la part de sobre hi hagi les dècades i a la de sota les imatges i programes; respectant l'ordre de més antic a modern. D'aquesta línia, un cop revisada per la docent, es farà una fotografia, per posteriorment ser penjada a l'aula, ja que serà un material útil per la següent sessió.

SESSIÓ 2

Durant aquesta sessió tornarem a canviar la distribució de l'aula, fent que els infants es col·loquin amb els seus grups de treball. L'objectiu dels alumnes serà crear un guió per fer una visita guiada als seus familiars i habitants del poble. El que hauran de presentar serà la seva línia del temps, amb les programacions i fotografies de les Enramades durant les diferents èpoques.

Els alumnes hauran d'observar la línia del temps, i esmentar aquella informació o dades que ells trobin més rellevant a explicar. Podran ajudar-se dels resultats d'anteriors activitats, o de documents per ampliar la seva exposició, i d'aquesta manera crear com a mínim una targeta per acompanyar al producte final (programes i fotografies) sobre cada dècada en concret. A més a més, en el moment de fer el guió, hauran de tenir en compte que el seu públic pot ser variat, i que, per tant, el seu vocabulari ha d'adequar-se a la situació.

Amb això es busca crear un producte final que tothom pugui observar; en aquest cas serà una exposició de l'evolució de les Enramades, i que siguin els propis alumnes que han treballat per la seva creació qui ho expliquin. L'exposició es durà a terme a la sala Vilà i Valentí, i es farà durant les festes, els infants es distribuïran durant les tres hores d'exposició per poder fer la visita. Aquestes seran de: 9:00 a 10:00, 10:00 a 11:00 i 15:00 a 16:00. Per cada hora d'exposició hi participaran dos grups, dels quals cadascun tindrà 30 minuts per fer l'exposició als seus familiars i habitants.

SESSIÓ 3

En l'última sessió els infants hauran d'exposar la seva línia del temps i fer la seva visita guiada. Aquesta activitat es durà a terme el 20 de juny a la sala de Vilà i Valentí, on prèviament es farà una inauguració amb els alumnes perquè puguin observar el seu treball. Durant aquest dia els alumnes tindran 30 minuts per atendre a les seves famílies i veïns, i fer-los una exposició de l'evolució de les Enramades, mostrant tots els coneixements que han adquirit. Cal comentar que per poder entrar a l'exposició, hauran de pagar un preu de 5 euros, ja que aquests diners serviran per fer una donació a la protectora d'animals "*Seoproant*". Un cop els alumnes acabin la feina, l'exposició continuarà oberta durant tot el període de festes; i malgrat que no hi hagi guies, els visitants podran llegir les targetes que han creat amb l'explicació dels programes i fotografies.

4. Avaluació

L'avaluació d'aquesta Situació d'Aprenentatge tindrà tres eixos principals:

1. Rúbrica d'avaluació per part de la mestra

La rúbrica d'avaluació que trobareu a l'[Annex 10](#) de la mestra pretén avaluar tres aspectes que tenen una importància cabdal en el desenvolupament del projecte. Aquests aspectes queden reflectits en els següents criteris d'avaluació creats a partir d'alguns objectius didàctics:

- Compara críticament les fonts històriques i actuals identificant i descrivint els elements que han evolucionat, desaparegut o s'han mantingut al llarg del temps.
- Treballa en grup, participant activament en les activitats i buscant la col·laboració de tots els integrants per aconseguir els objectius plantejats.
- És capaç de guiar els espectadors per l'exposició explicant el seu contingut de manera clara i responent preguntes concretes.

2. Autoavaluació per part dels infants

S'ha considerat necessari incloure una autoavaluació perquè els propis infants puguin ser conscients del seu procés d'aprenentatge i aprenguin a ser crítics. A més, considerem que el professorat s'ha de centrar "(...) en promoure sistemes que afavoreixin l'avaluació/regulació entre iguals i l'autoavaluació, [més] que no pas a "corregir" de forma unilateral moltes produccions de l'alumnat". (Sanmartí, 2010, p.18). La trobareu a l'[Annex 11](#).

3. Valoració per part dels assistents

La valoració per part dels assistents pot ser útil per tenir una visió general referent a la satisfacció dels visitants de l'exposició. També és una bona forma de concluir el projecte, valorant si localment la creació de l'exposició s'ha considerat una bona iniciativa. La trobareu a l'[Annex 12](#).

5. Conclusions

Treballar amb fonts antigues a l'aula és una metodologia per treballar la història innovadora per nosaltres, ja que mai ens havíem plantejat que teníem aquesta possibilitat, la qual ens permet capgirar la manera tradicional d'ensenyar aquests continguts als nostres alumnes. Fa anys, l'objectiu principal dels mestres era fer que els infants sabessin el màxim d'informació i fets. Però avui en dia, disposem de molta informació gràcies a la tecnologia, de manera que, d'acord amb Tribó (2013): *Més que saber molta història el que cal educar és la sensibilitat envers el coneixement històric que permeti als alumnes a aprendre a pensar històricament. (...) Avui, per ensenyar història cal fer una aproximació intel·lectual i emocional simultània a l'objecte de coneixement, que integri el què, el com i el quan.* (p.2-4).

Des del nostre punt de vista, és una forma especial per poder acostar el passat als infants, ja que aquestes fonts són testimonis reals d'aquell fet que estiguem estudiant en aquell moment, de manera que ens serveix per assegurar que, com a humans, els nostres actes sempre deixen marca. Treballant, d'aquesta manera, podem donar l'oportunitat als nens i nenes per entendre els fets de la història des d'un altre punt de vista, sent aquest més proper i personal per ells: poden vivenciar allò que estem explicant i imaginar-s'ho amb pèls i senyals al seu cap, sent molt més significatiu i motivador.

Tot i això, encara que pels infants sigui una molt bona experiència d'aprenentatge, també significa un repte pels mestres. Poder accedir a objectes antics, fotografies o escrits (que a més siguin comprensibles pels alumnes), no és una tasca fàcil. Però tal com assegura Tribó (2002): *L'escola del futur necessitarà la col·laboració de tots els agents educatius per assolir el seu objectiu bàsic: la socialització responsable dels ciutadans. En aquest sentit, les institucions culturals presents al territori han de sumar esforços per ajudar l'escola en la seva tasca. Els arxius, com agents culturals integrats en aquestes comunitats d'aprenentatge, han d'actuar al costat dels altres agents per reforçar la funció educativa sense suplir l'escola* (p. 9-10). En aquest sentit, si aconseguíssim treballar conjuntament amb les institucions culturals, segur que aquesta tasca seria encara més beneficiosa i no seria percebuda com un gran repte.

Hem de tenir en compte que utilitzar fonts d'arxiu en les nostres aules generen un molt bon resultat pel que fa als aprenentatges dels alumnes, per tant, valen la pena implementar en les nostres programacions. Gràcies a aquesta metodologia podem despertar la curiositat per conèixer i saber més, de manera que ajuda a canviar la concepció que es té sobre la història, perquè en moltes

ocasions es relaciona amb una successió de dates i de fets. Però realment cal que els infants puguin adonar-se que la història són experiències que han viscut persones com ells, que val la pena conèixer. Un altre benefici que ens aporta és el desenvolupament del pensament crític, ja que amb l'ajuda d'aquestes fonts estem incentivant als alumnes a interrogar-se sobre les diferents perspectives dels fets, del perquè que hi ha darrere dels successos; a buscar una intencionalitat.

No podem deixar de banda el fet que dur aquestes fonts a l'aula, o anar a visitar-les a l'arxiu ens ajudar a reforçar el sentiment d'identitat dels nostres alumnes. El fet d'estudiar un succés del passat del teu poble és motivador i provoca que els nens i nenes s'involucrin en el procés d'aprenentatge i siguin conscients de la importància de preservar el patrimoni cultural. La visita a l'arxiu i el treball amb fonts primàries del propi territori poden educar les capacitats socioafectives i facilitar la identificació positiva amb la pròpia societat, ajudant a la interiorització de valors cívics. Cal educar la reflexió i la presa de decisions i cal reclamar el compromís i l'acció per assolir la coherència entre pensament i acció, entre coneixement après a l'aula i comportament social. El treball a l'arxiu més proper al centre educatiu amb fonts primàries té la càrrega emocional necessària perquè l'alumne s'identifiqui amb allò que estudia (Tribó, 2002. p.10).

Tot i els beneficis que proporciona el treball amb fonts antigues a l'aula, també cal tenir en consideració les dificultats que pot comportar la seva implementació. La primera dificultat que trobem és l'accés a fonts històriques adequades; aquesta pot ser una tasca complexa, pel fet que molts dels arxius es troben restringits o amb limitacions. A més a més, sovint aquestes fonts no estan adaptades al nivell lingüístic dels infants, tot i que, això té "fàcil" solució; la mestra hauria de fer la feina prèvia de modificar les fonts. Però com es pot notar, no és una tasca "sencilla", ja que per poder fer servir els arxius cal fer una selecció d'aquests i contextualitzar-los en les activitats; sumar-li l'adaptació, dificulta més la seva execució.

També hem trobat altres dificultats, en aquest cas és la manca de formació del professorat en la utilització de fonts històriques. Aquest tipus de materials requereix d'una formació específica, i que en molts casos no forma part de la formació inicial que rebem. Com diu Vázquez Varela (2011): (...) *s'ha de seleccionar, preparar i estudiar el material que s'ha de presentar a l'alumnat*. En el nostre cas ho hem viscut de primera mà, malgrat que va rebre alguna classe relacionada amb el tema, vam tenir dificultats per trobar fonts adequades. També, vam tenir la sort de tenir un membre del grup que pertany a Sallent, i que, per tant, té els prou coneixements per observar si aquell document o imatge pertany o no a les Enramades del seu poble.

Per acabar, destaca la limitació del temps des del punt de vista del docent. Implementar aquesta metodologia requereix d'una planificació i treball que sovint no hi ha. Per poder assolir els nous reptes i fer sessions dinàmiques i amb materials únics, caldria tenir un suport per part de l'escola, i també de les institucions culturals, facilitant l'accés a les fonts primàries o a altres recursos.

En conclusió, treballar amb fonts històriques a l'aula és una pràctica innovadora, la seva execució pot comportar activitats dinàmiques i engrescadores per treballar la història. *L'ensenyament de la història ha de ser una eina per al desenvolupament del pensament crític, la consciència social i el respecte pel patrimoni col·lectiu* (Santacana, 2011). Però, tanmateix, pot comportar reptes pels docents encarregats de dur a terme la tasca; ja que aquesta necessita de la contribució d'institucions culturals que brindin documents, imatges o informació relacionada amb els temes que es volen tractar. Només amb la coordinació d'especialistes i dels docents, i d'una bona formació, s'aconsegueix crear experiències educatives que no només amplii els coneixements dels infants, sinó que també els faci reflexionar, preguntar i interactuar amb el patrimoni social i cultural del seu entorn.

6. Bibliografia

6.1 Fonts teòriques

Ajuntament de Sallent. (s.d.). *Portal de Sant Bernat i muralles*. Recuperat de <http://www.sallentturisme.cat/doc/product/011316-6999742.pdf>

Ajuntament de Sallent. (s.d.). *Mapa de Sallent 2024* [Imatge]. Recuperat de https://www.sallent.cat/media/repository/noticies/Mapa_2024-02.jpg

Catalunya M'agrada. (5 de juny del 2023). *Què celebrem per Corpus?* Recuperat de https://www.catalunyamagrada.cat/actualitat/celebrem-corpus_2183545102.html

Generalitat de Catalunya. (s.d.). *Festa de les Enramades de Sallent*. Recuperat de <https://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Festes-i-elements-festius-catalogats-o-declarats/Corpus/Festa-de-les-Enramades-de-Sallent>

Hernández Cardona i Cardona Gómez (2015). La història a primària, problemes. Problemes i perspectives. Revista Guix, núm 240, 12-17. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5026035>

Santacana, J. (2011). *Patrimoni i educació: una mirada des de l'aula*. Tarragona: URV Edicions.

Santacana Mestre, J., i Martínez Gil, T. (2013). Patrimonio, identidad y educación: una reflexión teórica desde la historia. *Educatio Siglo XXI*, 31(1), 47–60. Recuperat de <https://revistas.um.es/educatio/article/view/175331>

Tribó Traveria, G. (2002). *Didàctica amb fonts d'arxius*. Recuperat de https://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/204974/1/4ARXIUS01_Text.pdf

Tribó Traveria, G. (2013). *Didàctica de la història i educació per la pau en temps de crisi: Com construir un futur compartit basat en el diàleg i la pau?* Institut Català Internacional per la Pau. Recuperat de https://www.icip.cat/wp-content/uploads/2020/11/policy_paper_09_catal_.pdf

Varela Vázquez, A. (2012). Utilización de las fuentes primarias para la enseñanza de la historia. *Treball de Fi de Màster*. Universitat de Navarra, 1-26.

6.2 Fotografies

Els següents links pertanyen a les pàgines web de les quals s'han extret les fonts primàries fotogràfiques. Cada fotografia concreta es troba citada a l'Annex número 4.

Álbumes de Biblioteca Sant Antoni M. Claret de Sallent. (2012). *La història petita del nostre poble en imatges*. Facebook. Recuperat de <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.527021050642948&type=3>

Trencadís. (2012). *Balladetes a la plaça de la Verdura*. Recuperat de <https://trencadis.diba.cat/dem/catalog/details/593?doc=1&locale=ca>

Enradames Sallent. [@enramades_sallent]. [Perfl d'Instagram]. Instagram. Recuperat el da 20 de desembre de 2024, de https://www.instagram.com/enramades_sallent/

Enradames Sallent. [@enramades_sallent]. (12 de gener del 2024). *La Sra Concepció Circuns, la nostra estimada Conxita ha deixat aquest món avui dia 12 de gener de 2024* [Fotografia]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/C2Blijk4IMik/>

Enradames Sallent. [@enramades_sallent]. (23 de maig del 2024). *El dilluns dia 3 de juny ens veiem a la plaça San Bernat. No poden faltar les tradicionals Balladetes* [Fotografia]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/C7TJhNQoBy8/>

Enradames Sallent. [@enramades_sallent]. (31 de maig del 2021). *Al Passeig 1 d'Octubre els joves del Turn-on ja estàn posant les llums per l'Enramada conjunta 2021* [Fotografia]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CPh7BRXBs2m/>

6.3 Programes

Ajuntament de Sallent. (2024). *Enramades Sallent 2024: Programa* [PDF]. Recuperat de https://www.sallent.cat/media/repository/noticies/ENRAMADES_SALLENT_PROGRAMA_2024.pdf

Ajuntament de Sallent. (2023). *Programa Enramades 2023* [PDF]. Recuperat de https://www.sallent.cat/media/repository//noticies/doc/Programa_Enramades_2023_versio_web.pdf

Trencadís. (2012). *Enramades de Sallent*. Recuperat de https://trencadis.diba.cat/dem/catalog/details/51364/document_list?type=Programes&doc=173573&page=1&query=

7. Annexos

Annex 1 - Calendari

https://www.canva.com/design/DAGZo9B-SbQ/m9aiTRjripVC09acu1z1mQ/edit?utm_content=DAGZo9B-SbQ&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 2 - Llegenda Embotits

https://www.canva.com/design/DAGZ2POMugk/sUlhRYAfveBCWRHlvoCtQA/edit?utm_content=DAGZ2POMugk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 3 - Infografia Corpus Christi

https://www.canva.com/design/DAGZ2Jr1gG0/V6v4PBHImq3BA62ngmzIFA/edit?utm_content=DAGZ2Jr1gG0&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 4 - Fotografies d'arxiu

https://www.canva.com/design/DAGZ05IQwZ0/F_Ybs5ELqpZyZPSp5hQSQQ/edit?utm_content=DAGZ05IQwZ0&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 5 - Classificació fotografies

https://www.canva.com/design/DAGZ7BenvoE/qwOEPQExOaRLE-VhmDgQQA/edit?utm_content=DAGZ7BenvoE&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 6 - Fitxa 'Troba les diferències'

https://www.canva.com/design/DAGZ7pGjLqk/Kst_e5qRXqkIvQgFof9ntA/edit?utm_content=DAGZ7pGjLqk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 7 - Programes d'arxiu de les Enramades

https://drive.google.com/drive/folders/1O6XVPgudovcwqcsnuFxi7aLBnqQS2x59?usp=share_link

Annex 8 - Dossier d'anàlisi de l'estètica

https://www.canva.com/design/DAGa4CLhPjA/0-7zNrIEY4SuYibj73zs1A/edit?utm_content=DAGa4CLhPjA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 9 - Retalls d'actes dels programes de les Enramades

https://www.canva.com/design/DAGbKpcK1GM/JhM0-OHJlIhsTR bPALPCg/edit?utm_content=DAGbKpcK1GM&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 10 - Rúbrica d'avaluació

https://www.canva.com/design/DAGZ2piMqvU/wP_y37jtQLTQePt-u0Nn2A/edit?utm_content=DAGZ2piMqvU&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 11 - Autoavaluació final

https://www.canva.com/design/DAGZ2swhtTA/77TQWqmqG7pLlvh5HWLMRQ/edit?utm_content=DAGZ2swhtTA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Annex 12 - Valoració

https://www.canva.com/design/DAGZ3JsqqpA/gVLuPuLAN9XHK7Z7IJEoTw/edit?utm_content=DAGZ3JsqqpA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton